

Міністерство освіти і науки України

ВСП «Шевченківський фаховий коледж Уманського НУС»

«Затверджую»

Голова Приймальної комісії

О.А. Потабенко

«04» лютого 2021 р.

ПРОГРАМА

вступних випробувань

з української мови та літератури

**для вступу на навчання за освітньо-професійним
ступенем «фаховий молодший бакалавр»**

на базі повної загальної середньої освіти

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Передмова

Програму з української мови і літератури 2012 року розроблено з урахуванням чинних програм з української мови та літератури для 5-11 класів і вказівок Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, а також Центру ЗНО.

Зважаючи на варіативність програм з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, до програми вступних випробувань з української мови та літератури внесено персоналії письменників і художні твори, вивчення яких передбачено всіма чинними програмами і відображено в усіх підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України і центром ЗНО.

Матеріал програми ЗНО розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксиси», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія», «Пунктуація», «Розвиток мовлення») та «Українська література» («Усна народна творчість», «Давня українська література», «Література кінця XVIII – XIX ст.», «Література XX ст.», «Творчість українських письменників-емігрантів», «Сучасний літературний процес»).

1. Фонетика і графіка. Орфоепія і орфографія

Звуки. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які. Подовжені звуки.

Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, е, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.

Склад. Наголос.

Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.

Спрощення. Чергування голосних і приголосних. Написання слів іншомовного походження.

2. Будова слова, словотвір і орфографія

Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, суфіксальний, префіксно-суфіксальний, безафіксний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.

Вимова і правопис префіксів *пре-, при-, прі-*. Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків у коренях слів: *о-а, е-і, е-и*. Чергування *о, е* з *і* після *ж, ч, ш, щ*, та *г, к, х* у коренях слів. Чергування приголосних звуків. Сполучені *о, е* в складних словах. Написання слів з *нів-*.

Правопис складних і складноскорочених слів.

3. Лексика і фразеологія

Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми. Діалектні слова. Запозичені слова.

Іншомовна лексика. Професійні слова. Неологізми. Фразеологізми, їх синтаксична роль.

4. Морфологія і орфографія

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники, що означають назви істот і неістот. Велика буква і лапки у власних назвах. Написання і відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників.

Правопис відмінкових закінчень іменників. Правопис найуживаніших суфіксів.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх утворення.

Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.
Правопис відмінкових закінчень та найважливіших суфіксів прикметників.
Написання складних прикметників. Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові і збірні) і порядкові. Числівники прості, складні і складені.
Відмінювання кількісних і порядкових числівників.
Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників.
Правопис займенників (**н** в особових займенниках 3-ї особи після прийменників, дефіс у неозначених займенниках, **ні** у заперечних займенниках).

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливі форми дієслова – дієприслівник, дієприкметник. Неозначена форма дієслова. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів. Безособові дієслівні форми на **-но, -то**.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення.
Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.
Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Доконаний і недоконаний вид дієприслівників, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприслівниковий зворот.
Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.
Розряди прислівників.
Правопис прислівників. Букви **н** і **nn** у прислівниках. **Не** і **ні** з прислівниками, **и** та **і** в кінці прислівників. Дефіс у прислівниках.
Написання прислівників разом і окремо.

Прийменник. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом і окремо.

Сполучник. Сполучники сурядності і підрядності. Правопис сполучників разом і окремо.

Частка. Формотворчі, заперечні та модальні частки. Написання часток *бо, но, то, от, таки. Не* з різними частинами мови.

5. Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і види словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження.

Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладах і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення.

Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення, в тому числі уточнюючі.

Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення.

Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, публіцистичний, офіційно-діловий), їх основні ознаки, функції.

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових і соціально-побутових пісень. Тематика, образи, зміст народних балад, дум.
Історичні пісні «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то Хміль».
Пісні Марусі Чурай «За світ встали козаченьки», «Віють вітри».
Дума про Марусю Богуславку. Балада «Бондарівна».

Давня українська література

«Слово про Ігорів похід». «Повість минулих літ».
Григорій Сковорода. «Всякому городу – нрав і права», «Бджола і Шершень».
«De libertate».

Література кінця XVIII - початку XX ст.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».
Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся».
Тарас Шевченко. «Гайдамаки», «Сон», «Кавказ», «До Основ'яненка», «І мертвим і живим ...», «Заповіт», «Мені однаково», «Катерина».
Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».
Марко Вовчок. «Максим Гримач».
Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».
Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».
Українська драматургія.
Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».
Іван Франко. «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей», «Гімн».
Ольга Кобилянська. «Земля».
Леся Українка. «Contra spem spero», «Лісова пісня», «Intermezzo».
Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків».
Василь Стефаник. «Камінний хрест».
Володимир Винниченко «Момент»

Література XX ст.

Микола Вороний. «Блакитна Панна».
Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий ...», «О панно Інно ...».
Павло Тичина. «Арфами, арфами ...», «Ви знаєте як липа шелестить ...».
Володимир Сосюра. «Любіть Україну».
Микола Куліш. «Мина Мазайло».
Максим Рильський. «Молюся і вірю».
Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».
Юрій Яновський. «Вершники» (новели «Подвійне коло», «Шаланда в морі»).

Олександр Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні».
Андрій Малишко. «Пісня про рушник».
Валер'ян Підмогильний. «Місто».
Василь Симоненко. «Лебеді материнства».
Ліна Костенко. «Маруся Чурай», «Страшні слова, коли вони мовчать»,
«Українське альфреско».
Богдан-Ігор Антонович. «Різдво».
Іван Драч. «Балада про соняшник».
Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена,
явися!».
Іван Багряний. «Тигролови».
Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».
Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?».
Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».
Олесь Гончар. «За мить щастя».

Теорія літератури

Зміст і форма художнього твору. Художній образ і літературний тип.
Зміст і форма художнього твору. Тема, мотиви та ідея художнього твору.
Проблематика та конфлікти у художньому творі.
Композиція художнього твору. Сюжет і його елементи. Позасюжетні елементи.
Тропи. Епітет, порівняння, метафора, алегорія. Метонімія, гіпербола, оксиморон, символ.
Поетичний синтаксис. Інверсія. Тавтологія. Антитеза. Анафора. Риторичні фігури: риторичне звертання та риторичне запитання. Паралелізм.
Теорія віршування. Двоскладові та трискладові стопи. Віршові розміри: ямб, хорей, дактиль, амфібрахій та анапест. Рима.
Лірика. Ліричний образ і ліричний герой. Види ліричних творів за тематикою: філософська, громадянська, пейзажна й інтимна лірика. Гімн, послання, сонет.
Ліро-епічні твори. Співомовка, дума, байка, балада, поема та роман у віршах як зразки ліро-епічних творів.
Драма. Жанрові різновиди драми: власне драма, трагедія та комедія, драма-феєрія, містерія.
Епічні твори. Епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та романсу, кіноповість, усмішка.
Основні теоретико-літературні поняття. Сентименталізм, романтизм, реалізм, український модернізм, модерністські течії: імпресіонізм, неоромантизм, експресіонізм, неореалізм.

Розглянуто і схвалено на засіданні предметної екзаменаційної комісії
протокол № 1 від 04 лютого 2021 року

Голова комісії

Демченко Н.Л.